

A SZERELEM GYÖTRELMEI.

A *Kesergő szerelem* első utánzata egy Pesten, 1803-ban megjelent verskötet volt, amelynek szerzőjét nem ösmertük. A munkának más a címe a borítéklapon (*A' szerelem aggodása*), más a címlapon (*A' szerelem gyötrelmei*), más Kazinczynál (*Amor' Martyrja szerelmei*).¹ Kazinczy tudta róla, hogy erdélyi ember munkája, de ő sem, hogy kié. A munkának megvan a Múzeumban a kézirata (66. Oct. Hung.) s ezen olvassuk: *Szerelem Gyötrelmei. Dési Nagy Sándor által*. Ezt a nevet — a névtelenül megjelent könyvtől függetlenül — Kazinczy is ösmerte. Buczy Emiltől kérdi 1805-ben: «Kicsoda 'Sombori Úr? Kicsoda Dési Sándor? Mit adnak ki nem sokára? Ezt én igen óhajtom tudni.» Buczy csak annyit felel (Kolozsvárról): «Dési Sándor Gróf Bethlennek Udvari Secretariussa, közelebbről nem ismérhetem, talán Cadenciás verseket ír.»² Váczy kétségbe vonta, hogy élt ily nevű író. «Szinyeyi sem tud róla semmit», mondja.³ Nem tudhatta, hogy Szinyeyi igenis említi *Nagy Sándor (dési)* név alatt a múzeumi kéziratot. A kortársak közül Schedius is tudta *A szerelem gyötrelmei* szerzőjének nevét (Zschr. von und für Ungern, 1804.),⁴ de a köztudatba sohasem került.

GÁLOS REZSŐ.

VERSEGHY ES A TRISTRAM SHANDY.

Sterne Lőrinc Európa-szerte terjedő népszerűségének első nyomai nálunk a XVIII. század utolsó évtizedeiben jelentkeznek. Kazinczy már az *Orpheus* kiadása idejében említi nevét, brünni fogságában pedig franciából fordítgatja a *Yorick és Elza leveleit*. Sterne kultuszát utóbb Döbrentei fejlesztí tovább.⁵ Eddig nem tudtuk, hogy ugyanakkor, mikor Kazinczy a fordításon dolgozik, a spielbergi vár egy másik cellájában Verseghy Ferenc érdeklődése is a nagy angol humorista felé fordult. Legutóbb Joó Tibor ismertette⁶ az *Uránia* III. kötetének azt a példányát, amelybe fogsága idején Verseghy sok, eddig részben ismeretlen munkáját irogatta. Ebben találtam a *Fragments out of the Live and Opinions of Tristram Shandy* I. fejezetének másolatát. (Verseghy fogsága idejében nagyon sokat másolt; pl. Fénelon *Télémaque*jának teljes olasz fordítását.) Sternenek akkoriban Bécsben is angolul megjelent, nagyon népszerű regénye⁷ azon melegében hasonló alkotásra ihlette: két lappal utóbb egy, sajnos, nagyon rövid — mintegy 50 nyomtatott sornak megfelelő terjedelmű — regénytöredéke következik, evvel

¹ Lev. III. 63. és 96. l.² U. o. 321. és 324. l.³ U. o. 543. l.⁴ V. ö. Zuber M., *A hazai németnyelvű folyóiratok története 1810-ig*. 1915. 88. l.⁵ Fest Sándor, *Angol irodalmi hatások Széchenyi István fellépéséig*. 1917. 101—104. l.⁶ *Ismeretlen Verseghy-kéziratok az Orsz. Széchenyi-Könyvtárban*. Magyar Könyvszemle, 1938. 72. l.⁷ Fest Sándor dolg. id. h.